Alicja Olkowska
Berit Landmark (red.)

Miljøterapi

Prinsipper, perspektiver og praksis

FAGBOKFORLAGET

Miljøterapi

Alicja Olkowska og Berit Landmark (red.)

Miljøterapi

Prinsipper, perspektiver og praksis

FAGBOKFORLAGET

Copyright © 2019 by
Vigmostad & Bjørke AS
All Rights Reserved

1. utgave / 1. opplag 2016

ISBN: 978-82-450-2903-1
ISBN (trykt): 978-82-450-1868-4

Tilrettelagt for e-bok: John Grieg, Bergen

Forsidedesign ved forlaget
Sats av Laboremus Oslo AS

Spørsmål om denne boken kan rettes til:
Fagbokforlaget
Kanalveien 51
5068 Bergen
Telefon 55 38 88 00 Faks 55 38 88 01
e-post: fagbokforlaget@fagbokforlaget.no
http://www.fagbokforlaget.no/

Materialet er vernet etter åndsverkloven.
Uten uttrykkelig samtykke er eksemplarfremstilling
bare tillatt når det er hjemlet i lov eller avtale med Kopinor.

Forord

I løpet av den seneste femårsperioden har det blitt publisert flere bøker om miljøterapi, for eksempel Mevik og Larsen (2012) *Miljøterapeutisk praksis. Fortellinger fra arbeidet med utsatte barn og unge,* Kvaran og Holm (2012) *Barnevernsfaglig miljøterapi*, Skårderud og Sommerfeldt (2013) *Miljøterapiboken. Mentalisering som holdning og handling,* Lillevik og Øien (2014) *Miljøterapeutisk arbeid i møte med vold og aggresjon.* Larsen (2015) *Miljøterapi med barn og unge. Organisasjonen som terapeut. 2. utgave.* Det siste «skuddet på stammen» er Landmark og Olkowska (red.) (2016) *Miljøterapi. Prinsipper, perspektiver og praksis.* Denne senest publiserte boken har tatt opp i seg tanker og synspunkter fra bøker om miljøterapi som er utgitt tidligere, samtidig som den presenterer ideer og refleksjoner omkring miljøterapeutisk virksomhet som er originale for denne boken. Den representerer således både en kontinuitet og en nyskapning. Fire av de bøkene som her er nevnt, har fokus på miljøterapi med barn og unge. Mange av erfaringene og tankene som finnes i denne nye boken, er hentet fra miljøterapeutisk arbeid innen institusjonsbarnevernet og fra psykisk helsevern for barn og unge. Dette betyr at *Miljøterapi. Prinsipper, perspektiver og praksis* i høyeste grad har aktualitet for miljøterapeutisk tenkning og praksis innen disse arbeidsområdene.

Tidlig i boken presiseres det at selv om miljøterapien har sitt utspring i institusjonsbehandling, så er miljøterapi og institusjonsbehandling likevel ikke det samme. Miljøterapi representerer en særlig oppgave, en særlig organisering og et spesielt innhold med blant annet fokus på den profesjonelle og terapeutiske relasjonen. Bokens redaktører forstår miljøterapi som «en bevisst og gjennomtenkt form for organisering av miljøfaktorer slik at de kan bidra til individets eller gruppens vekst og utvikling.» De sier videre: «Dette forutsetter at miljøterapeutene har kunnskap om hva som er miljøfaktorer, hvordan disse påvirker gruppen eller individet, og et reflektert forhold til hvordan disse kan brukes og utnyttes i

miljøterapeutisk praksis. Til slutt handler miljøterapi om et målrettet og gjennomtenkt arbeid med miljøterapiens grunnprinsipper, slik at de kan bidra til å danne grunnlag for organiseringen og gjennomføringen av det miljøterapeutiske arbeidet». De vektlegger også at miljøterapeuten ikke skal behandle barnet eller den unge, men bidra til at deres egne muligheter kan realiseres. De understreker at utvikling og endring kommer innenfra. Dette er viktige synspunkter som kan forebygge overgrep. Forestillingen om at man som terapeut kjenner arbeidet med å forandre eller utvikle et annet menneske, er en omnipotent og urealistisk forestilling som lett kan føre til overgrep.

Boken fremhever at miljøterapi er en kompleks form for psykoterapi der barn og unges erfaringer og forestillinger «spilles ut» i den miljøterapeutiske hverdagen og påvirker så vel den enkelte miljøterapeut som miljøterapeutgruppen som helhet. Den miljøterapeutiske organisasjonen og den enkelte miljøterapeut må kunne forstå og håndtere denne påvirkningen gjennom å utvikle en miljøterapeutrolle som tåler dette. Den profesjonelle miljøterapeutiske relasjonen må kunne romme barn og unges utspill, og samtidig stimulere dem til å arbeide med sin forandring og utvikling. Miljøterapeutrollen må være tydelig og troverdig, men den må ikke være rigid, om rollen skal ha en terapeutisk funksjon. Boken fremhever at: «Hvis organisasjonen legger for sterke føringer rettet mot hva medarbeiderne skal og kan gjøre, vil man kunne stå i fare for å sperre for den personlige faktoren, slik at terapeutens mulighet til å skape en profesjonell relasjon hemmes. For strenge krav, uten rom for personlige nyanser, knyttet til hva man skal kunne formidle eller ikke formidle til barnet eller den unge, hvordan man skal formulere seg eller hvilke handlemåter man skal velge for å legge til rette for barnets mestring, kan binde de voksne på en slik måte at det personlige preget blir borte. Dette innebærer ikke at miljøterapeutene ikke må forholde seg til organisatoriske strukturer og føringer. Imidlertid kan ikke strukturene og føringene være av en slik art at de fratar miljøterapeutene en mulighet til å være seg selv i relasjon til barnet.» En mekanisk og rigid rolle vil ikke ha noen terapeutisk påvirkning eller effekt. Redaktørene fremhever også i sitt innledningskapittel at: «Miljøterapi åpner for at miljøterapeutene innenfor angitte rammer og gjennomtenkte strukturer kan utfolde seg kreativt og relasjonelt i møte med klienten, der klienten kan oppleve at miljøterapeuten både byr på seg selv og samtidig representerer organisasjonen», og de understreker at «det avgjørende for miljøterapiens effekt er relasjonen mellom klienten og miljøterapeuten».

Boken fremhever at verdier, etikk og holdninger kan sees på som egne miljøfaktorer, og at organisasjonens valgte verdier er med på å bestemme måten klienten blir møtt på i det miljøterapeutiske rommet. Dette gjenspeiles også i innleggene

fra erfarne miljøterapeuter og fra tidligere barn og unge som har levd i den miljøterapeutiske institusjonen. Disse gruppenes erfaringer og synspunkter «gir liv» til boken, og styrker dens troverdighet.

Et perspektiv som boken presenterer, er likheter og forskjeller mellom miljøterapi og ambulant arbeid, og hvordan miljøterapeutisk tenkning og praksis kan stimulere ambulant virksomhet med mennesker som sliter i og med sin hverdag. Slike synspunkter og erfaringer finner man vanligvis ikke i miljøterapeutisk litteratur.

Miljøterapi. Prinsipper, perspektiver og praksis er en viktig bok. Den presenterer miljøterapeutisk tenkning og tradisjon på en levende og troverdig måte. Boken er nyttig for alle som vil lære noe om miljøterapi, og den vil kunne medvirke til økt bevissthet og forbedret praksis når det gjelder miljøterapeutisk arbeid med utsatte barn og unge og deres familier.

Oslo, februar 2016
Erik Larsen

Innhold

Innledning 13
Utgangspunktet 13
Vårt ønske med boken 13
Innholdet 14
Begrepsbruk 15
Takk 15
Forfatterne 16

Del 1 PRINSIPPER

Kapittel 1
Hva gjør miljøterapi til terapi? 23
Berit Landmark og Alicja Olkowska

Miljøterapi i det store psykoterapilandskapet 24
Terapeutisk samvær 24
«Miljø» i miljøterapi 25
Definisjoner og implikasjoner 26
Det systematiske prinsipp 27
Det relasjonelle prinsipp 28
Det strukturelle prinsipp 28
Prinsippene om kunnskap om miljøfaktorer og
om samspillet mellom dem 29
Prinsipp om helhet i den terapeutiske prosessen 31
Avsluttende refleksjon – hva gjør miljøterapi til terapi? 32

Kapittel 2
Vitenskapsteori og miljøterapi 35
Berit Landmark, Ottar Ness, Alicja Olkowska

Hermeneutikk 36
Treleddet relasjon – Dialog 40
Den reflekterte praktiker 41
Refleksivitet 44
Avsluttende refleksjon 44

Kapittel 3
Miljøterapi og det systemiske perspektiv 47
Alicja Olkowska

Miljøterapi og systemer 48
Systemteori 51
Avsluttende refleksjon 58

Del 2 PERSPEKTIVER

Kapittel 4
Plasserte barn som gaver til omgivelsene 63
Intervju med Søren Hertz av Henning Tønnesson

Kontekst handler om mening 64
Oppbygging av allianser på tvers 66
Familiesamtaler som inspirasjon 67
Det unike som ledestjerne 68
De avgjørende fellesskapene 69

Kapittel 5
Den profesjonelle relasjonen i den miljøterapeutiske organisasjonen 71
Berit Landmark og Øystein Stokvold

Profesjonell relasjon og miljøterapi 71
Den miljøterapeutiske organisasjon og dens primære oppgave 76
Organisatoriske elementer som fremmende for profesjonell relasjon 79
Avsluttende refleksjon 84

Kapittel 6
Ambulant arbeid: En psykoterapeutisk arbeidsform inspirert av miljøterapi ... 87
Rolf Sundet

Psykoterapi og miljøterapi 88
Hva er det særegne ved miljøterapi? 90
Slektskapet mellom miljøterapi og ambulant arbeid:
En foreløpig oppsummering 96
Ambulant arbeid – det spesielle 97
Startsted eller åpninger for ambulant arbeid 98
Det filosofiske ståstedet 98
Nomadisk tenkning for ambulante terapeuter 99
Avsluttende refleksjon: Ambulant arbeid 105

Del 3 PRAKSIS I

Kapittel 7
Forandringsfabrikken: Hva er viktig og riktig i miljøterapi? 111
Intervju med proffene fra Forandringsfabrikken, av Berit Landmark og Alicja Olkowska

Innledning 111
Om miljøterapi og miljøterapeuten 111
Om å innrømme feil 113
Om å spørre den det gjelder 115
Om samarbeid og differensiering 116
Om forskjeller mellom miljøterapi i barnevern og psykisk helsevern 118
Om straff og konsekvenser 119
Om den personlige miljøterapeuten 120

Avsluttende refleksjon 121
Flere av proffenes råd, oppsummert 122

Kapittel 8
Refleksjoner over mitt møte med miljøterapi ved institusjon 123
Monica Myhrvold Bakke

Kapittel 9
Hvem er jeg? 127
Linn Merethe Nilsen-Ottersland

Del 4 PRAKSIS II

Kapittel 10
Øyeblikkets betydning for nye relasjonelle erfaringer 133
Miriam Ingvaldsen

Lisa, miljøterapeuten og månen 133
Øyeblikk – som terapeutisk mulighet 134
Utfordrende øyeblikk 135
Det tidlige samspillets betydning for hjernens utvikling 136
Tilknytningens betydning 137
Utvikling av selvet 139
Den frustrerte drømmen 140
Å møtes i øyeblikket 141
Skal jeg tørre å stole på deg, da? 142
Gledesfylte øyeblikk 143
Hva om forståelsen av barnet blir for ulik? 143
Avsluttende refleksjon 144

Kapittel 11
«Hvem er du?»
Å bli utfordret som miljøterapeut og person 147
Benedicte Engøy

Å dele en personlig historie og erfaring 148
Å ikke dele en personlig erfaring 149
Oppsøkende sosialt arbeid 149
Hva kjennetegner en terapeutisk relasjon? 151
Hva innebærer det å være en personlig miljøterapeut? 152
Betydningen av å dele en personlig erfaring 153
Utfordringer ved å dele en personlig erfaring 156
Betydningen av å ikke dele en personlig erfaring 157
Utfordringer ved å ikke dele en personlig erfaring 158
Andre måter å være personlig på 158
Finn balansegangen 159
Avsluttende refleksjon 160

Kapittel 12
Å bli likt?
Relasjonsarbeid i praksis 163
Anita Sæthre

Miljøterapiens utfordringar 163
Å bli likt 165
Kva er ein god relasjon? 166
Kva er miljøterapi utan miljøterapeuten? 167
Mentalisering og miljøterapi 168
Kva skjer mellom to menneske? 169
Avvis meg! 169
Sjå meg og tol meg uansett kva eg gjer 171
«Hjå meg er du trygg» 172
Nye relasjonsopplevingar 173
Avsluttande refleksjon 174

Kapittel 13
Menneskelege møte 177
Eivor Lægreid

Ungdom og mindreårig flyktning 178
Miljøterapi i eit bufellesskap 178
Menneskelege møte, eller frukost og oppvask? Om undring, mentalisering og relasjonelle samspel 180
Brot i forståing 181
Rytmisk intonasjon eller grenser? Frukost med Yones – å lytte med magen 182
Abdi på soverommet – om det verksame i relasjon 184
Å dele sorg og glede over minne – narrativ og traumesensitiv tilnærming 185
Når smerta piplar ut – regulering og traume 187
Avsluttande refleksjon 189

Innledning

Utgangspunktet

Ideen til denne boken har hatt en lang modningstid. Den har sitt utgangspunkt i 2006, da vi – redaktørene for denne boken – holdt en workshop om miljøterapi på en konferanse arrangert av Norsk forening for barn og unges psykiske helse (N-BUP). Konferansen rettet seg primært mot miljøterapeuter, og tilbakemeldingen fra deltakerne på workshopen handlet om at vi greide å gripe noe vesentlig i vår presentasjon og i vår måte å snakke om miljøterapi på. Overskriften på workshopen var «Hva gjør miljøterapi til terapi».

I september 2009 publiserte vi en artikkel kalt nettopp «Hva gjør miljøterapi til terapi»[1]. Tilbakemeldinger fra leserne var positive, og de pekte blant annet på at den bidro med noe nytt i faglige diskusjoner og debatter om miljøterapi. Særlig ga det at vi rettet oppmerksomhet mot miljøterapeutiske prinsipper og faktorer, og mot terapeutisk samvær med vektlegging av spontane aktiviteter, gjenklang hos leserne. Tilbakemeldingene ga oss en iver knyttet til å utdype våre tanker omkring miljøterapi. Men det var først i 2015 at ideen om boken ble konkretisert. Da var ideen moden. Og her er resultatet.

Vårt ønske med boken

Vårt ønske med boken er å løfte frem miljøterapeutiske prinsipper og ulike perspektiver, og å vise til den betydningen prinsippene og perspektivene kan ha for utøvelsen av miljøterapi i praksis. Ved å få frem ulike stemmer om miljøterapi; stemmer til fagpersoner og miljøterapeuter, og ikke minst stemmer til unge mennesker som selv har erfaringer med miljøterapi, ønsker vi å ivareta dialogen mellom fagpersonen og den unge, fordi det er nettopp gjennom denne dialogen at beskrivelser av hva som er god miljøterapi, kan skapes.

1 Artikkelen er publisert i Fontene 9/2009.

Innholdet

Bokens innhold gjenspeiler bokens tittel, *Miljøterapi. Prinsipper, perspektiver og praksis*, der den først befatter seg med prinsipper, deretter perspektiver, og til slutt praksis, som beskrives i to deler. Den ene er miljøterapeutisk praksis sett fra de unges perspektiv, den andre er miljøterapeutisk praksis sett fra miljøterapeutenes perspektiv.

I del 1 presenterer vi miljøterapeutiske prinsipper og de grunnleggende perspektiver som vi mener er avgjørende for å utøve god miljøterapi. Vi starter boken med kapittelet «Hva gjør miljøterapi til terapi?», der vi redegjør for fem grunnleggende prinsipper i miljøterapi. I tillegg til dette peker vi på vitenskapsteoriens betydning for miljøterapi, og vi viser også til hvordan systemteori bør være en ramme for den miljøterapeutiske praksisen.

I del 2 dveler vi ytterligere ved perspektiver som vi mener er viktige for miljøterapeuter. Her presenterer vi psykiateren Søren Hertz' tanker om miljøterapi, der han, i et intervju med Henning Tønnesson, reflekterer over miljøterapi og over barnas betydning tenkt som «gave» til miljøterapeuter. Videre retter vi oppmerksomheten mot betydningen av de organisatoriske elementer for relasjonsarbeid i institusjonskontekst. I del 2 viser vi dessuten, i kapittelet skrevet av Rolf Sundet, hvordan miljøterapi kan forstås i en ambulant kontekst og hvilke likheter og forskjeller man kan finne mellom miljøterapeutisk arbeid og ambulant arbeid.

I del 3 presenterer vi miljøterapeutisk praksis, beskrevet av de som har erfart miljøterapi «på kroppen», og som har vært mottakere av miljøterapi. Her gis det plass til stemmer fra Forandringsfabrikken, Monica Myhrvold Bakke og Linn Merethe Nilsen-Ottersland. Vårt ønske med denne delen er blant annet at leseren skal reflektere rundt følgende spørsmål: Hva er «god miljøterapi»? Hva er en såkalt «dyktig fagperson»? Én sak er nemlig hva man som fagperson vurderer som god miljøterapi, eller hvilke faktorer en fagperson mener gjør en miljøterapeut til en dyktig hjelper. En annen sak er å utforske hvordan dette oppleves av de som er mottakere av miljøterapi; er deres oppfatninger lik fagpersonens oppfatninger? Hva vektlegger de som er av betydning for at miljøterapi skal være til hjelp? Og hvilke miljøterapeuter trekker de frem som betydningsfulle i deres reise?

I del 4 presenterer erfarne miljøterapeuter, som tidligere har gjennomført videreutdanning i miljøterapeutisk og ambulant arbeid ved Regionsenter for barn og unges psykiske helse, Helseregion Øst og Sør (RBUP) i samarbeid med Høgskolen i Oslo og Akershus, sine faglige refleksjoner over egen miljøterapeutisk praksis. Beskrivelsene av miljøterapi er hentet fra ulike kontekster; en barnevernsinstitusjon, arbeid som utekontakt, en barne- og ungdomspsykiatrisk institusjon og et bofellesskap for enslige mindreårige asylsøkere. Forfatterne av disse kapitlene er henholdsvis Miriam Ingvaldsen, Benedicte Engøy, Anita Sæthre og Eivor Lægreid.

I denne delen rettes oppmerksomheten mot hvordan kunnskap, personlig deltakelse, balanse, sensitivitet, ydmykhet og respekt kan virke i de mellommenneskelige møter mellom miljøterapeuter og de unge. Noe av det som trer tydelig frem i disse kapitlene, er miljøterapeutens utfordringer i møte med kompleksiteten i det å være i det miljøterapeutiske «mellomrommet».

Begrepsbruk

Denne boken om miljøterapi handler om møter og relasjoner mellom fagpersoner og de som trenger hjelp i en kontekst av institusjon, utearena, eller hjemmearena. Det å finne hensiktsmessige, eller «gode», begreper om disse personene, har ikke vært enkelt. I fagfeltet er det vanlig å bruke betegnelser som «klient», «pasient» eller «bruker». Vi har imidlertid i så stor grad som mulig valgt å vise til «den unge», «barnet», eller «ungdommen». Fordi det ikke finnes noen ensbetydende god betegnelse for «den andre», har vi valgt å beholde alle disse ovennevnte begrepene. Vi har ønsket å forholde oss til «mellommenneskelige møter», og beskrive disse møtene med respekt og ydmykhet. Vi håper, til tross for mangfoldet i begreper som kan peke på maktforholdet i disse møtene, at vi har ivaretatt respekten for de mennesker vi beskriver.

Takk

Veien frem til denne boken om miljøterapi har vært lang og innholdsrik. Nå, i etterkant, er vi glade for at det ble en lang modningsprosess, fordi tiden har bidratt til at vi kunne få flere anledninger til å reflektere over våre tanker om miljøterapi, og bli inspirert av studenter, miljøterapeuter, og ikke minst av de unge vi har møtt i vår kliniske praksis.

I modningsprosessen har vi hatt mange gode, nyttige og inspirerende samtaler og møter med kollegaer og fagpersoner. Vi vil spesielt takke alle bokens bidragsytere for deres bidrag, deres arbeid og deres tålmodighet. Vi retter også en stor takk til våre kollegaer som har delt engasjementet med oss, og som har vært til inspirasjon med sine tanker og entusiasme for miljøterapi. Vi retter en helt spesiell takk til Brita Utne som inviterte oss inn i dette fagfeltet, og som har bidratt til at ideen om boken oppsto. En stor takk retter vi også til vår kollega Henning Tønnesson for hans mange og gode faglige refleksjoner om miljøterapi og miljøterapeutrollen. Vi vil takke Nikolai Fjeld fra Fagbokforlaget, der hans interesse, engasjement og tilbakemeldinger på bokens ulike tekster har vært uvurderlige bidrag i prosessen. Vi vil takke kollegaer og ledelse ved RBUP Øst og Sør som har stimulert revitaliseringen av ideene for boken, og som gjennom sin nysgjerrighet, bekreftelse, tips og praktiske løsninger har gjort arbeidet med boken mulig.

Til slutt ønsker vi å takke de viktigste personene som har bidratt til at denne boken har blitt til; alle barn og unge og deres familier vi har møtt i ulike terapeutiske kontekster, og som har gitt oss så mange verdifulle opplevelser og erfaringer. Takk!

Forfatterne

Bokens forfattere, i alfabetisk rekkefølge:

Monica Myhrvold Bakke – hadde sitt første møte med miljøterapi som 14-åring. Hun har holdt flere foredrag ved institusjoner og ved videreutdanning på RBUP, hvor hun forteller om sine opplevelser og erfaringer ved ulike institusjoner. Nå går hun på høgskole og studerer til barnehagelærer. Monica har bidratt med kapittel «Refleksjoner over mitt møte med miljøterapi ved institusjon».

Benedicte Engøy – er utdannet barnevernspedagog med videreutdanning i miljøterapeutisk og ambulant arbeid med barn og unge ved RBUP Øst og Sør, i tillegg til videreutdanning i cannabismisbruk: forebygging og behandling ved Universitetet i Agder. Benedicte jobber som oppsøkende miljøterapeut ved Forebyggende uteteam i Drammen kommune. Hun er i tillegg med i utviklingsarbeidet av Ungdomstorget, et tverrfaglig lavterskeltilbud for ungdommer. Tidligere har hun erfaring fra miljøterapeutisk arbeid med barn og unge i institusjon, og hun tar også på seg oppdrag som tilsynsfører. Tittelen på Benedictes kapittel er «Hvem er du? Å bli utfordret som miljøterapeut og person».

Forandringsfabrikken – er en stiftelse med ideelt formål. Forandringsfabrikken presenterer kunnskap og erfaringer fra barn og unge gjennom foredrag, rådgiving og kurs. Barn og unge som er i hjelpesystemene i dag, er med som «proffer» fordi de har viktig kunnskap om sine egne liv og gode råd til Norge. Redaktørene har intervjuet tre representanter fra Forandringsfabrikken. Tittelen på kapittelet er «Hva er riktig og viktig i miljøterapi?».

Søren Hertz – er barne- og ungdomspsykiater i Metalog, Hillerød i Danmark. Han er forfatter av flere bøker og artikler, og er en etterspurt veileder og foredragsholder i Danmark, Sverige og Norge. Søren har bidratt med sine tanker om miljøterapi i et intervju, der han ble intervjuet av *Henning Tønnesson*, som arbeider som seksjonsleder i Barne- og familieetaten i Oslo, og som i mange år vært har vært ansatt ved videreutdanningen i miljøterapi. Tittelen på kapittelet er «Plasserte barn som gaver til omgivelser».

Miriam Ingvaldsen – er utdannet barnevernspedagog med videreutdanning i miljøterapeutisk og ambulant arbeid fra RBUP Øst og Sør. Hun har erfaring fra miljøterapeutisk arbeid med barn på barnevernsinstitusjon, både fra akuttinstitusjon og omsorgsinstitusjon. Hun jobber nå som miljøterapeut på Heggeli barnehjem, som er en del av Kirkens Bymisjons barnevernstiltak. Tittelen på hennes kapittel er «Øyeblikkets betydning for nye relasjonelle erfaringer».

Berit Landmark – arbeidet i perioden 2003–2011 ved videreutdanning i miljøterapi i regi av RBUP, i samarbeid med Høgskolen i Oslo og Akershus, og har hatt oppdrag som sensor ved samme utdanning de senere årene. Hun er utdannet barnevernspedagog med klinisk godkjenning, og er dessuten utdannet jurist med barnerett som spesialfelt. Som barnevernspedagog har hun erfaring fra miljøterapeutisk arbeid som miljøterapeut og i lederposisjon, undervisning, veiledning og akutt barnevernsarbeid. Som jurist har hun erfaring fra Barneombudet og fra Fylkesmannen i Oslo og Akershus. Hun er, sammen med Alicja Olkowska, redaktør for denne boken. Hun har bidratt med følgende kapitler: «Hva gjør miljøterapi til terapi?» (sammen med medforfatter Alicja Olkowska), «Vitenskapsteori og miljøterapi» (sammen med medforfattere Alicja Olkowska og Ottar Ness) og «Den profesjonelle relasjonen i den miljøterapeutiske organisasjonen» (sammen med medforfatter Øystein Stokvold).

Eivor Lægreid – er utdannet barnevernspedagog med videreutdanning i miljøterapeutisk og ambulant arbeid med barn og unge ved RBUP, barnevernfaglig veileder ved Diakonhjemmet og tar nå master i psykososialt arbeid med selvmord, rus, vold og traumer ved Universitetet i Oslo. Eivor har også grunnfag sosialantropolog og litteraturvitenskap fra Universitetet i Bergen. Hun jobber i dag i Mobilt behandlingsteam ved Ungdomspsykiatrisk klinikk, Ahus. Hun har flere års erfaring fra miljøterapeutisk arbeid i institusjon med barn og ungdom i tillegg til erfaring fra miljøterapeutisk arbeid med voksne med rusmiddelmisbruk. Gjennom arbeidet har hun lang flerkulturell erfaring, primært fra afghansk, somalisk og arabisk kultur. Tittelen på hennes kapittel er «Menneskelege møte».

Ottar Ness – er professor i psykisk helsearbeid ved Høgskolen i Sørøst-Norge, Senter for psykisk helse og rus, Fakultet for helsevitenskap. Han har hovedfag i pedagogisk psykologi og doktorgrad i familieterapi. Ottar er medforfatter av kapittelet «Vitenskapsteori og miljøterapi», som er skrevet sammen med Berit Landmark og Alicja Olkowska.

Linn Merethe Nilsen-Ottersland – flyttet som ungdom frivillig og etter eget ønske på barnevernsinstitusjon grunnet omsorgssvikt. Hun har jobbet for Landsforening for barnevernsbarn ved å holde foredrag og bidratt til dokumentarfilm. Nå går hun på skole og utdanner seg som kokk, samtidig som hun jobber ved siden av skolen. Hun er alenemamma og har en sønn som i dag er 6 år. Tittel på Linns kapittel er «Hvem er jeg».

Alicja Olkowska – har siden 2002 jobbet som lærer og studieleder på videreutdanning i miljøterapi i regi av Regionsenter for barn og unges psykiske helse, i samarbeid med Høgskolen i Oslo og Akershus. Hun er utdannet barnevernspedagog med klinisk godkjenning, og har master i familiebehandling. Hun har lang erfaring med miljøterapeutisk arbeid, og med familie- og nettverksarbeid. Nå arbeider hun som studieleder for bachelor i barnevern ved Høgskolen i Oslo og Akershus. Hun er, sammen med Berit Landmark, redaktør for denne boken. Hun har bidratt med følgende kapitler: «Miljøterapi og det systemiske perspektiv», «Hva gjør miljøterapi til terapi?» (sammen med medforfatter Berit Landmark) og «Vitenskapsteori og miljøterapi» (sammen med medforfattere Berit Landmark og Ottar Ness).

Øystein Stokvold – har siden 2012 arbeidet som avdelingsdirektør i Bufetat, region øst. Han har tidligere arbeidet med organisasjons- og personalprosesser, han har vært leder ved ulike barnevernsinstitusjoner, og har erfaring fra arbeid som miljøterapeut, fra akutt barnevernsarbeid og fra undervisning. Han er barnevernspedagog med klinisk godkjenning, og har også lengre utdanning innenfor ledelse og organisasjon. Han er medforfatter av kapittelet «Den profesjonelle relasjonen i den miljøterapeutiske organisasjonen», som er skrevet sammen med Berit Landmark.

Rolf Sundet – er førsteamanuensis i psykisk helsearbeid ved Høgskolen i Sørøst-Norge, Senter for psykisk helse og rus, Fakultet for helsevitenskap. Han arbeider også som psykologspesialist ved Ambulant familieseksjon, BUPA Drammen, Vestre Viken HF. Han har doktorgrad i klientorientert og resultatstyrt praksis fra Universitetet i Oslo, Psykologisk Institutt. Tittelen på Rolfs kapittel er «Ambulant arbeid: En psykoterapeutisk arbeidsform inspirert av miljøterapi».

Anita Sæthre – har bachelor i barnevern fra Lillehammer og en videreutdanning i miljøterapeutisk og ambulant arbeid med barn og unge fra RBUP Øst og Sør. Anita har i tillegg et årsstudium i ungdomssosiologi. Hun arbeider som teamleder på en avdeling på Østbytunet behandlingssenter. Anita har erfaring fra

forebyggende psykososialt arbeid i ungdomskontakten og innen barnevernsinstitusjon. Hennes kapittel i boken er «Å bli likt? Relasjonasjonsarbeid i praksis».

Henning Tønnesson – har siden 2006 jobbet som lærer ved videreutdanning i miljøterapi i regi av RBUP, i samarbeid med Høgskolen i Oslo og Akershus. Han er utdannet barnevernspedagog, og har lang erfaring med miljøterapeutisk arbeid, både som miljøterapeut og i lederposisjon. Nå arbeider han som seksjonsleder i Barne- og familieetaten i Oslo kommune. Han har bidratt med å intervjue Søren Hertz. Tittelen på kapittelet er «Plasserte barn som gaver til omgivelser».